

Kako odpravimo slabost, trganje udov, otekline, telesno zaprtje? Sredstva proti steklini in otrovanji. Obnašanje pri nalezljivih boleznih, posebno kadar nastopijo in sicer pred boleznijo in v bolezni (Keesbacherjeva knjižica „O koleri“. Vladni ukaz z dné 16. septembra 1885. l. št. 1520 za Kranjsko). Obnašanje pri viharji. O rešitvi ponesrečenih. (Več o tem zvemo iz knjižice, ki jo je spisal dr. Valenta v Ljubljani).

S takim poukom preženejo se vraže med ljudstvom in sleparstvo z zdravili. Razne vraže so posebno med prostim ljudstvom ukoreninjene. Tako so prej navadni ljudje vedno mislili, da so duhobolni — obsedeni od vrage ali začarani ter so vsled tega navadno tudi grdo ravnali s takimi nesrečniki. Razni mazači in sleparji pa tudi pogostoma zlorabijo nevednost sebi v korist, bližnjemu pa v škodo, ker mu kvarijo zdravje in krajejo denar.

Književnost.*)

„Iskrice“. Zbirka pesmij in povestij. Spisal in slovenski mladini poklonil Janko Leban, učitelj v Avberu pri Sežani. I. zvezek. — O tej knjižici piše „Dom in Svet“: „Iskrice — kaj lična in mična knjižica, ki je povsem primerna otroškemu umu in srcu. Mogel sem se prepričati sam, kakó je zadel pisatelj pravo stran. Nad vse hvalevredno je, da jasno kaže svoj namen: „obujati v mladih srcih iskro prave ljubezni do Boga, do cesarja, do milega jezika in národa našega“. Zato srčno želimo svojemu marljivemu sotrudniku, da bi mu bilo mogoče izdati še več obširnejših zvezkov“. — „Ljubljanski Zvon“ izjavlja: „Lična knjižnica popolnoma ustreza blagemu svojemu namenu“. — Slavni kritik, prof. Stritar, pisal je pisatelju „Iskrice“ nastopne vrstice: „Iskrice so mi prav po volji; v primerni obliki podajajo otrokom dobrih nauk, ter jim blazijo srce. Le tako dalje; želim Vam lepega uspeha, Vam na veselje in národu v korist!“

Cena „Iskrice“ je 20 kr., po pošti 25 kr. Kdor vzame 10 iztisov naenkrat, dóbi jednega po vrhu. Knjižica se naročuje z naslovom: Janko Leban, učitelj v Avberu pri Sežani (Primorsko).

*) V zadnji št. 2. v „Uč. Tov.“ beri: „Šestindvajseti letnik Jezičnika!“ Uredn.

Dopisi.

Z Dunaja. Postava za učitelje verouka je na najvišjem mestu potrjena za dežele: Česko, Bukovina, Istria, Marško, Spodnja in Gornja Avstrijska in Štajerska. (Načrt imenovane postave za Kranjsko ni bil potrjen. Glej dopis „Iz Ljubljane“.)

Kakor se čuje, je naučno ministerstvo učiteljski časopis „Schule und Haus“, letnika 1887. in 1888. šolarskim knjižnicam prepovedalo, tako tudi učiteljstvu, da bi ta časopis priporočevalo.

Na Dunaji je l. 1887. v javne šole hodilo 82.882 otrok, katere je poučevalo 1710 učiteljev in učiteljic v 1527 razredih. Vsak učitelj je imel (povprečno) po 48, in vsak razred po 54 otrok. Troškov za vsakega otroka je bilo 27 gld. 42 kr.

Iz Krškega. Pedagogičsko društvo. Za tekoče društveno leto so plačali letnino gg.: Sajè Ivan, nadučitelj v Št. Jarneji; Abram Lav., nadučitelj v Kostanjevici; Wrus Marija, učiteljica v Kostanjevici; Muhic Fran, učitelj v Št. Jarneji; Šmidinger Ana, učiteljica v Krškem; Gebauer Viljem, učitelj v Trzišči; Lapajne Ivan, ravnatelj v Krškem; Gabršek Fran, c. kr. okrajni šolski nadzornik v Krškem; Michél Marija, učiteljica v Krškem; Bezljaj Josip, c. kr. okr. šolski nadzornik v Krškem; Wessner Marija, učiteljica v Ljubljani; Knavs Ivan, vikar v Krškem; Kaligar Ivan, nadučitelj v Šmarjeti; Tramšek Blaž, nadučitelj na Vidmu; Rodič Ivan, učitelj v Št. Jurji; Grčar Andrej, nadučitelj v Mokronogu; Pavčič Anton, nadučitelj v Št. Rupertu; Regnard Amalija, učiteljica v Št. Rupertu; Jezernik Martin, učitelj na Branskem; Hočevvar Ivan, učitelj v Jesenicah; Rozman Florijan, učitelj v Dolini; Lunder Fran, nadučitelj na Raki; Gantar Ivan, nadučitelj na Studenci; Fabjančič Fran, učitelj v Bučki; dr. Kos Fran, c. kr. okrajni šolski nadzornik v Kopru; Vodeb Jakob, c. kr. profesor v Ljubljani; Andolšek Marija, učiteljica v Radečah; Luznar Fran, učitelj v Voklem; Strlè

Terezija, učiteljica v Gorjah; Zupan Tomo, duh. svétovalec, c. kr. profesor in ud c. kr. deželnega šolskega sveta v Ljubljani; okrajna učiteljska knjižnica v Krškem; Gregorič Fran, posestnik v Krškem; Weiglein Henrik, c. kr. okrajni glavar v Krškem; Trček Edmund, uradnik v Krškem; dr. Krsnik Josip, c. kr. okrajni zdravnik v Krškem; Gomilšek Ivan, železniški uradnik na Vidmu; Strle Ivan, kovač v Krškem; Rozman Ivan, duh. svétovalec in župnik v Ljubljani; Crnovšek Ivan, umir. uradnik v Krškem; Šusteršič Matija, posestnik na Vidmu; Gajšek Simon, učitelj na Vidmu; Valentinčič Ignacij, posestnik in mestni odbornik v Ljubljani; Pfeifer Viljem, župan, deželni in državni poslanec v Krškem; dr. Mencinger Ivan, odvetnik v Krškem; okrajna učiteljska knjižnica v Dol. Logatci; Ribnikar Vojteh, nadučitelj v Krškem; Praprotnik Andrej, ravnatelj in prisednik c. kr. deželnega šolskega sveta v Ljubljani; Wessner Ana, učiteljica v Trbovljah; dr. Vošnjak Josip, deželni odbornik v Ljubljani; Pleteršnik Maks, c. kr. profesor v Ljubljani; Gregorin Alojzij, c. kr. okrajni sodnik v Krškem; okrajna učiteljska knjižnica v Kranji; Vrančič Anton, učitelj v Zagradci; Francelj Štefan, učitelj v Studenem; slovenska knjižnica Ljubljanskih bogoslovcev; Osana J., učitelj pri Sv. Duhu; pl. Reja J., veleposestnik v Nemški Vasi; Kos Miha, učitelj v Velesalu; Endlicher Julij, c. kr. uradnik na Dunaji.

Iz Postojnskega okraja. V 23. dan januarja t. l. imeli smo učitelji tega okraja redno okrajno učiteljsko konferencijo. Točno ob napovedani uri zbrali smo se v Postojnskem šolskem poslopju. Razven petih učiteljev, ki radi oddaljenosti in nerodnih potov niso mogli priti, bili smo vsi navzoči. Gospod nadzornik pozdravi vse navzoče prav prijazno ter naznani, da je bil zopet imenovan c. kr. okrajnim šolskim nadzornikom za bodočo šestletno dolo. Vse učiteljstvo pozdravi to imenovanje z navdušenimi živjo-klici in znak veselja in zadovoljnosti na zopetnem imenovanju. Svojim namestnikom imenuje g. predsednik g. nadučitelja Martina Zarnika. Zapisnikarjem bila sta na predlog g. Dimnika z vzklikom voljena gg. Dragotin Česnik in Janko Rudolf. Ko nam je potem g. nadzornik prečital nekaj novodošlih naredeb, volili smo dva zastopnika v c. kr. okrajni šolski svet za bodočih šest let. Izvoljena sta bila brez ožje volitve gg. nadučitelj Martin Zarnik in učitelj Jakob Dimnik. Potem je bila tudi volitev treh odposlancev v prihodnjo deželno učiteljsko konferencijo, če bode sploh kedaj. Izvoljeni so bili gg.: nadučitelj Trnovski Martin Zarnik, nadučitelj Vipavski Štefan Tomšič in učitelj Jakob Dimnik. S tem bil je dnevni red dognan, in g. predsednik zaključi zborovanje s trikratnim slava-klicem na presvetlega cesarja.

Zvečer priredilo je pa «učiteljsko društvo za Postojnski šolski okraj» prav lepo veselico v Postojnski čitalnici. Zbralo se je mej drugim tudi mnogo odlične gospode. Vse občinstvo je bilo z veselico prav zadovoljno. Dal Bog, da se še katerikrat tako veseli snidemo!

—mm.—

Iz Ljubljanske okolice. V 16. dan preteč. m. je bila za okraj Ljubljanske okolice naznanjena učiteljska konferenca. Učiteljstvo se je zbralo ob 9. uri v telovadnici druge mestne deske ljudske šole in sicer od 45 učiteljev in učiteljic 42. Radi boleznosti sta izostala gg.: Anton Bezeg iz Sostroga in Ivan Pokoren iz Horjula, a g. Jarnej Črnè ima odpust za 2 leti.

G. p. n. c. kr. okrajni glavar Janez Mahkot, kateri je bil ves čas pri konferenciji navzoč, pozdravi zbrano učiteljstvo ter mu predstavi novoimenovanega c. kr. okrajnega šolskega nadzornika gospoda Ivana Tomšiča, katerega pozdravlja in mu priporoča okraj. Pozdravlja nadalje bivšega nadzornika g. Vinko Levstika, in se mu zahvaljuje za skrbno in izorno uradovanje in podporo v času njegove dolo. Spominja se tudi umrlega nadučitelja na Studencu g. Primoža Ušeničnika ter izraža željo, da bi smrt prizanašala učiteljstvu tega okraja.

G. nadzornik Ivan Tomšič zahvali se najprej g. glavarju za laskavi pozdrav zatrjujoč mu vedno natančno izpolnovanje njemu izročenih dolžnosti; pozdravlja z jednatimi besedami učiteljstvo ter posebno poudarja, da bode učiteljstvu odkritosrčen, izraža željo, da naj bode tudi učiteljstvo odkritosrčno ter priporoča natančno izpolnovanje stanovskih dolžnosti ter med učiteljstvom kolegijalnost in slovo po reku presvetlega vladarja: «Z združenimi močmi».

G. Vinko Levstik se tudi zahvaljuje g. glavarju za laskavi pozdrav.

Predsednik g. Ivan Tomšič otvori konferencijo ter si imenuje namestnikom g. Vinko Levstika.

Zapisnikarjem sta bila izbrana g. nadučitelj Ivan Trošt in gspdc. učiteljica Franja Wruss. Točka «opazke nadzornikove» odpade.

O točki: «Kako naj učitelj pomore k spoštovanju svojega stanja», je prvi razpravljal g. Fran Lovšin, učitelj iz Št. Vida. Omenjal je govornik raznih točk in pripomočkov, kako si

učitelj zadobi spoštovanje in sicer: a) Učitelj naj bode vzgojitelj mladine ter naj si skuša pridobiti ljubezen učencev, ker tem potem si pridobi tudi spoštovanje starišev. Učitelj naj bo v svojem poklicu vedno zvest, vesten, marljiv, vztrajen in neutrudljiv; on naj otroke privaja na nраво-versko življenje, na snago, red in lepo vedenje v šoli, zunaj šole in doma. b) Učitelj naj bode tudi z vsemi ljudmi prijazen, postrežljiv, ponižen; a vendar mora vedno čuvati svojo avtoriteto; on ne sme nikakor ljudstva prezirati, temveč mu svetovati in pomagati, kar posebno lahko doseže s sadjerejo. c) Učitelj bodi sam popolnoma nраво-veren in daje naj povsod lepi vzgled; bodi vedno tudi složen z duhovščino, ker ta mu veliko pomore pri njegovem težavnem poslu, in ljudstvo sodi učitelja tudi po tem, v kakem razmerji živi z duhovnim pastirjem. d) Učitelj naj se tudi dalje izobražuje in lika. e) Kolegijalnost bodi učiteljem vodilo, složnost rek, a zavid in nevošljivost naj zbežita od učiteljskega stanu. f) Da bi pa učilec ložje stanu primerno živel, mora se mu tudi finančno stanje izboljšati.

O tej točki govoril je še g. Avgust Pirc, učitelj v Borovnici in v svojem govoru najprej dokazal, da je spoštovanje učiteljskega stanu ne samo potrebno, temveč tudi glavna podloga vsemu napredku. Učitelj si mora pridobiti zaupanje národa; dokazati mora, da šola ljudstvu le koristi; zraven pa mora tudi sam po svoji moči skrbeti za šolo, katera naj mu ne bodi samo krušna mati. Ljudstvu naj svétuje in z vzgledom kaže vse novejšé pridobitve na kmetijskem polji i. dr. Učitelj mora tudi spoštovati in ceniti posebno verske šege in navade ljudstva; prijazen bodi ljudstvu; občuje naj z njim po domače; ljubi naj svoj rod in dom ter naj bode v vsem značajan. Učitelji se morajo tudi med seboj spoštovati in gledati na té, da si tudi pri razumništvu pridobé spoštovanje. V prvo pa mora učitelj gledati, da ga spoštuje mladina, ki jo poučuje.

Po predlogu g. Gregorina izostane referat gospd. Ivanke Tominec, ker sta užé omenjena poročevalca svojo nalogo častno zvršila. G. nadzornik izrazi obema poročevalcema svoje priznanje na izbornih delih.

O točki: «Po kateri metodi naj se učitelj ravna, da se učenci učé ne le lepo, ampak tudi ročno pisati», govorili so gg. France Črnagoj iz Šmartina pod Šmarjino Goro in Josip Svetina iz Šmarje ter gospd. Kristina Zadnikar iz Šiške.

Vsi trije referentje so v dovršenih sestavkih kazali metodo pri uku v lepo- in ročnopisji. Na kaj je treba paziti pri pisavi, kako naj se piše na tablice, kako se začénja v zvezke pisati, katere predvaje morajo se gotovo priučiti. Sploh pa učitelj naj nič ne prezre ter naj vestno in natančno pazi na posamezne vaje; naj jih popravlja in izboljšuje, ker vaja dela mojstra.

Po referatu g. Črnagoja se je o raznih mnenjih debatiralo. Debate so se udeležili g. Stojec, g. Primožič ter tudi g. nadzornik, ki pravi: Pri lepopisji so različni nazori; v prvih razredih je temeljiti pouk skoro nemogoč, a o višjih razredih se to lahko zgodi. Gospd. Zadnikar nam je tudi pokazala dva vzora, kako naj se razvijajo posamezne črke.

O stanji knjižnice poroča g. Govekar in sice za čas od 18. julija 1888. l. Knjižnica stela je do 18. julija 807 knjig, prirastlo jih je 31, torej šteje zdaj vkup 838 knjig. Za leto 1889. je knjižnica naročena na: «Učiteljski Tovariš», «Ljubljanski Zvon», «Popotnik», «Alte und neue Welt», «Oesterreichisch-ungarische Monarchie in Wort und Bild», «Weltliteratur» in «Laibacher Schulzeitung».

Kar je knjižnica v Šiški, izposodilo se je vsem gg. učiteljem in gospd. učiteljicam vkup 33 knjig. Odbor je imel le eno sejo, a v tej se je uredil po strokah zapisnik knjig, kateri se bode natiskal in potem razdelil. Vpraša dalje poročevalec, kaj naj se napravi radi «Vrteca» treh letnikov, ki so se pri pokoj. g. Ušeničniku izgubili. Sklene se, da se novi kupijo.

G. nadzornik nasvétuje v kup knjige: «Methodik des Schreibunterrichtes» von Mann und Mühlbauer, g. Vagaja priporoča sploh v nakup kmetijskih knjig, kakor jih «Kmetovalec» večkrat priporoča, a g. Gregorin nasvétuje v nakup leposlovnih knjig slovenske literature. Vsi predlogi se vzprejmejo. G. Govekar priporoča še naslednje knjige, ki se v prejšnjem imeniku ne nahajajo: Jeran: «Rože in trnje za šolo in dom»; Kržič: «Sveta Germana»; Kržič: «Angeljček», 4 zvezki; Tomšič: «Zlati orehi»; P. Florentin Hrovat: «Ivan, turški suženj»; Šmid: «Roza Jelodvorska»; Tomšič: «Cesar Franc Jožef I. 1848—1888»; Hubad: «Cesar Franc Jožef I. cesar Avstrijski» ter «Naš cesar» iz Kleinmayrjeve zaloge. Pravljice od Hugo Majerja so nesposobne za mladino.

Zastopnikom v c. kr. okrajni šolski svét izvolita se g. Fran Govekar, nadučitelj v Šiški in g. Josip Gregorin, učitelj na Črnučah.

Samostalni predlog g. nadučitelja J. Borštnika o zadevi izboljšanja učiteljskih plač se vzprejme, in v enketo za sestavo dotične prošnje se izvolijo gg. Borštnik, Govekar in Gregorin.

G. nadzornik se zahvaljuje p. n. g. c. kr. okrajnemu glavarju na njega naklonjenosti in podpori šoli in učiteljstvu ter prosi i še dalje podpore; zahvaljuje se g. g. poročevalcem za temeljito in izborna izdelane razprave, vsemu učiteljstvu za pozorno in vzgledno vedenje pri zborovanju ter prosi, da bi bili vedno složni ter s trikratnim »živijo«-klicem presvetlemu cesarju sklene zborovanje.

Po navdušeno odpetej cesarske himni, ki se je mogočno razlegala po prostorni dvorani, zahvaljuje se g. nadučitelj Levstik g. nadzorniku za vzorno, nepristransko vodstvo zborovanja, za podana izborna vodila ter se priporoča v daljno naklonjenost in podporo. —

Po vzprejetej potnini od c. kr. okrajnega glavarja so se učitelji razšli, da se zopet združijo pri vkupnem obedu v gostilni pri »Zvezdi«, katerega obeda sta se tudi udeležila gg. okrajni glavar in nadzornik, pri katerem so se vršile izborne napitnice in govori tako, da je kmalu prišel čas ločitve. Bog!

Ksaverij.

Od Sv. Jurija pod Kumom. (Zahvala.) Podpisani vzprejel je od slavne družbe »Národna Šola« za mali dar mnogo šolskega blaga, za kar se jej v imenu uboge šolske mladine priščno zahvaljuje.

Ivan Rodič,
učitelj.

Od Šentmihela pri Žužemberku. (Zahvala.) Slavno društvo »Národna Šola« v Ljubljani blagovolilo je za malo novcev tukajšnji enorazredni šoli podariti: a) stenski zemljevid avstrijsko-ogerske monarhije; b) stenski zemljevid obeh polut. Za ta blagodušni dar se podpisana v imenu krajnega šolskega sveta najprisrčneje zahvaljujeta.

Josip Pečnik,
predsednik krajnega šolskega sveta.

Josip Perko,
učitelj.

Iz Ljubljane. Postava o oskrbovanji in plačilu katehetom na javnih ljudskih šolah na Kranjskem na najvišjem mestu ni potrjena, ker se je v § 5. vladne predloge premenila določba glede ustanovitve novih veroučiteljskih služeb, o kateri razsoja deželna šolska oblast dogovorno z verskim nadoblastvom in deželnim odborom. Po vladnem načrtu bi se morali dotični oblasti le zaslišati.

— Prvo polovico letošnjega šolskega leta završile bodo vse tukajšnje srednje šole in učiteljsišča v 9. dan t. m. z navadnim oddihom.

— Razstava podob pričela se je v nedeljo v 27. dan preteč. m. v redutni dvorani, kjer se vidijo zanimive podobe vsak dan od 10. ure dopoldne in do 4. ure popoldne. Vstopnine je 20 kr. Razstavljenih je 80 podob (mej temi nekaj zelo dragocenih).

Premene pri učiteljstvu.

G. Alojzij Lavrenčič, II. učitelj v Vipavi, imenovan je stalnim nadučiteljem v Šent-Vidu nad Vipavo, in na drugo učiteljsko mesto tu pride gospá Marija Moser (roj. Steiner), učiteljica v Postojni. — G. Leopold Punčuh, učitelj v Colu, je dobil učiteljsko službo v Spodnji Idriji. — G. Henrik Likar, učitelj v Šent-Vidu pri Cerknici, pride v Grahovo. — G. Rudolf Piš, učitelj na Jesenicah na Gorenjskem, je stalno nastavljen.

Razpis učiteljskih služeb.

Št. 61

okr. š. sv. Na dvorazredni ljudski šoli v Mirni Peči je izpraznjeno 2. učiteljsko mesto s 400 gl. letne plače. Prosilci za to službo naj svoje prošnje postavnim potom do 10. februarja t. l. vlagajo pri podpisnem uradu.

C. kr. okrajni šolski svet v Novem Mestu v 21. dan januarja 1889. l.

Št. 88

okr. š. sv. Na enorazredni ljudski šoli v Vrbovem (Vrbovo) se boče stalno umestila učiteljska in šolskega voditelja služba s 450 gl. letne plače, s 30 gl. opravilne doklade in s prostim stanovanjem. Prosilci za to službo naj svoje prošnje postavnim potom do 20. februarja t. l. vlagajo pri tukajšnjem uradu.

C. kr. okrajni šolski svet v Postojni v 24. dan januarja 1889. l.

 Vse óne p. n. g. g. naročnike, kateri še do sedaj niso plačali naročnine za preteklo leto, uljudno prosimo, da blagovolé to v kratkem storiti.

Založništvo.